

веры и стратосферы, явно отсылающие к пушкинскому шестикрылому Серафиму, явившемуся на перепутье поэту.

Sieradzka-Mruk A.
Kraków, Polska

LEKSYKA ODNOSZĄCA SIĘ DO POJĘCIA GRZECHU W POLSKIM DISKURSIE KATOLICKIM NA PRZYKŁADZIE NABOŻEŃSTWA DROGI KRZYŻOWEJ

Opracowanie niniejsze wykorzystuje elementy metodologii pola leksykalno-semantycznego i analizy składnikowej. Materiał badawczy stanowią teksty używane podczas odprawiania nabożeństwa, przy czym 100 tekstów pochodzi sprzed soboru watykańskiego II, na ogół z I połowy XX wieku, a 100 tekstów z końca XX wieku i początku obecnego stulecia.

Główne zmiany badanego zbioru leksykalnego polegają na zmniejszeniu częstotliwości pojawiania się leksemu *grzech* i wyrazów bliskoznacznych, a jednocześnie na pojawieniu się znacznej liczby hiponimów. Jest to spowodowane między innymi zmianami znaczenia oraz nacechowania stylistycznego wielu leksemów w rozwoju języka polskiego. Ponadto w starszych tekstach mowa jest o relatywnie mniejszej liczbie grzechów przeciwko bliźniemu, w centrum jest relacja między Bogiem a człowiekiem, natomiast w nowszych tekstach w centrum są relacje między ludźmi. Szczególnie ciekawe zjawiska można zaobserwować, jeśli chodzi o nazywanie grzechów przeciwko VI przykazaniu. Widoczne jest odświeżanie leksyki przez niekonwencjonalne metafory i peryfrazy, a także obecność wielu eufemizmów.

Inna obserwowana prawidłowość to zmniejszanie się liczby wyrazów związanych wyłącznie z językiem religijnym. Pojawia się natomiast w dyskursie katolickim duża liczba kolokwializmów nazywających naganne zachowania, a jednocześnie dla kontrastu, wiele leksemów związanych z językiem naukowym. Nierzadko obie te grupy współwystępują w jednym tekście. Należy tu widzieć cechy językowe

typowe dla współczesnej polszczyzny w ogólności, uwarunkowane czynnikami socjolingwistycznymi.

Скляревская Г. Н.
Санкт-Петербург, Россия

**ЛЕКСИКА РЕЛИГИЙ КАК НОВЫЙ ОБЪЕКТ
СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ЛЕКСИКОЛОГИИ
И ЛЕКСИКОГРАФИИ: ПО МАТЕРИАЛАМ СЛОВАРЯ
РУССКОГО ЯЗЫКА XXI ВЕКА***

В докладе излагается взгляд на лексику религий (в первую очередь, православия, а также других конфессий России — католичества, протестантизма, иудаизма, ислама, индуизма и буддизма) как на составную часть лексической системы современного русского языка, обнаруживающую все лексические категориальные признаки и системную организацию.

Религиозная лексика с самого начала существования советской власти в ряду других языковых трансформаций подверглась дискредитации (а по существу уничтожению), и эту функцию взяла на себя молодая советская лексикография. Сейчас функцию возрождения и официального признания религиозной лексики берет на себя упомянутый в названии доклада словарь (далее Словарь).

Известные исследования в этой области (Купина Н. А., Лейчик В. М., Крысин Л. П., Мечковская Н. Б., Карасик В.И., Майданова Л. М., Бугаева И. В., Крылова О. А., Гадомский А. К., Скляревская Г. Н., Михайлова Ю. М., Крылова И. А., Ицкович Т. В., Шестакова Л. Л., Цумарев А. Э), а также ее лексикографическое описание в специальных лингвистических словарях (Скляревская) касаются только языка православия. Словарь впервые ставит задачу показать лексику других религий.

Устройство Словаря и структура словарных статей отражают системную организацию всей религиозной лексики на всех уровнях. Прежде всего, это распределение по тематическим группам,

* Под ред. проф. Г.Н.Скляревской. Т.1, а¹—аятолла, 8198 слов (в печати).